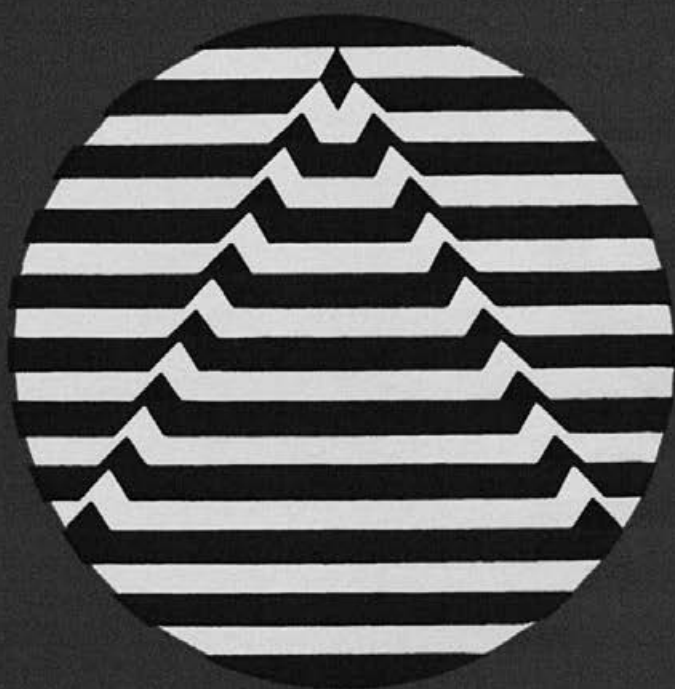

DELO ŽIVLJENJE

letnik 10

številka 3

glasilo tovarne **alpina** žiri

RAZMIŠLJANJE OB DNEVU ŽENA

Praznovanje dneva žena je tudi v našem kraju dobilo domovinsko pravico. Močno se je ukoreninilo in razširilo v zadnjem času. Počastitev na dan žena je prišla v navado tudi v tovarni ALPINA.

Narodopisci običajev v zvezi z 8. marcem še ne proučujejo, čeprav bi bilo zanimivo vedeti, kako se javljajo in kaj vse pomenijo prirediteljem in počaščenkam. Nedvomno zrcalijo določeno sliko kulture odnosov med spoloma, pa tudi pozornosti mož in otrok do mater.

Naša pot v socializem je prinesla v položaj in v življenje žensk velike spremembe: dobrine in težave. Zaposlene žene niso več odvisne od večje ali manjše, bolj ali manj kulturne naklonjenosti njihovih mož oz. moškega spola. Imajo "svoj zaslužek", "svoj denar". Niso več samo matere in gospodinje, ki "tri ogle podpirajo", njihovo družbeno delo pa ni nikdar dovolj cenjeno.

Nekoč so bile ženske, ki so se jih moški znebili z zakonskimi ali nezakonskimi otroki vred, pogosto velike reve in spričo takratnih krivičnih nazorov o ženski povrhu še zapostavljene, zaničevane in pomilovane. Seveda tudi danes samohranilke niso v zavidnem položaju, vendar ne v bednem. S svojo skrbjo za preživljanje, šolanje in vzgojo otrok pa opravljajo človeško in družbeno neprimerno koristnejše in plemenitejše delo od moških, ki neredno, šele sodno prisiljeni plačujejo prispevke za svoje otroke.

Mnoge žene pri nas so trojno obremenjene: s službo, z gospodinjstvom in materinstvom. Pomoč moških v gospodinjstvu in pri vzgoji otrok ne odtehta pomena ženskih zaslužkov za družino. Kako je z otroškim varstvom vemo. Družba mu je posvečala, vsaj do sedaj, manj pozornosti kakor bi bilo potrebno. To je na svoj način razumljivo, saj najbrž v vsej državi ni občinskega odbora z žensko večino. Težave z varstvom rešujejo spet ženske same: babice in tete. Materam pa smo pri vsem tolikokrat prog lašenem socialističnem humanizmu in nič-manjkrat proglašeno enakopravnostjo žensk, privoščili le dobrih sto dni porodniškega dopusta.

Ob prazniku žena se lahko zamislimo in razgrnemo račune prejšnjih let in zadnjega leta. Ne moremo biti zadovoljni s tem kar smo dosegli. Boriti se moramo še v bodoče za enakopravnost, resnično enakopravnost žena v podjetju in v širši družbi.

JL priredil ERNEST DEMŠAR

POSLOVNI REZULTAT ZA LETO 1970

Zaključek poslovnega leta vedno pomeni čas, ko se izvrše temeljite analize poslovanja. Če ocenjujemo preteklo leto z vidika uspeha in doseženih ciljev moramo reči, da smo dosegli precej in da moramo biti zadovoljni.

Eden glavnih faktorjev preteklega leta je, da smo precejšnja sredstva investirali v proizvodnjo in se sredi leta preselili v nove sodobne prostore z moderno opremo. Z reorganizacijo celotne proizvodnje ter razporeditve vseh elementov proizvodnje smo dali možnost sodobne in optimalne proizvodnje.

Investicije smo vršili tudi v prodajni mreži. Številne nove prodajalne na novih področjih in adaptacije so precej doprinesle k osvajanju novih prodajnih možnosti.

Proizvodnja je po fizičnem obsegu manjša za 4,7% v primerjavi z letom 1969, po vrednosti pa je večja za 13,9%. Padec proizvodnje po količini pa je treba pripisati spremembi asortimana proizvodnje in sicer v korist smučarske obutve. Proizvedli smo 878.598 parov, od tega 177.997 parov težke in 700.601 lahke obutve. Proizvodnja težke obutve je porasla za 40,7%, proizvodnja lahke obutve pa se je zmanjšala v primerjavi z lanskim letom za 26,1%.

Proizvodnja je imela izredne težave in vrsto zastojev zaradi nepravočasno nabavljenih materialov. Najbolj pereče je bilo oskrbovanje proizvodnje smučarske obutve, ker je repro-material pretežno vezan na uvoz. Nabavna služba navaja v svojem poročilu, da so bili glavni vzroki, ki so povzročali neredno preskrbo proiz-

vodnje neustrezna kvaliteta dobavljenih materialov, prekratkorочно planiranje materialov in pomanjkanje obratnih sredstev.

V letu 1970 je bilo prodanih 910.886 parov, kar je po količini za 8,5% več, po vrednosti pa 30,2% več kot v letu 1969, seveda pa moramo pri tem upoštevati tudi gibanje cen. Od tega je bilo prodano preko prodajne mreže 566.269 parov, angro kupcem 85.877 parov, izvozili pa smo 258.740 parov.

Zaloge v tovarniškem skladišču so se od leta 1969 zmanjšale za 19%, medtem ko so se v prodajni mreži povečale. Na povečanje zalog v prodajni mreži je med drugim vplivala tudi preprosto izgotovljena kolekcija pomlad-poletje, medtem ko je kolekcija jesen-zima zaradi pravočasne izdelave v glavnem razprodana.

Prodaja "Alpina" obutve v naših prodajalnah je večja v primerjavi z letom 1969 za 31% po količini in 43% po vrednosti. Povečanje je nastalo tudi zaradi novo odprtih prodajalnih v Bitoli, Bjelovaru, Slavonskem Brodu, Strumici, Valjevu, Trbovljah, Vinkovcih, Zagrebu in Travniku. Skupni promet v prodajni mreži se je v primerjavi z letom 1969 povečal količinsko za 14%, vrednostno pa za 29%.

V preteklem letu smo po vrednosti zabeležili največji izvoz. Od leta 1970 se je povečal za 20%. Razveseljiv pa je podatek, da se je v istem razdobju povečal izvoz na zapad za 35%. Do leta 1970 smo izvažali smučarsko obutev le na zapad, v lanskem letu pa smo se s temi artikli pojavili tudi na vhodnih tržiščih.

Poprečno izplačani OD na zaposlenega so znašali v letu 1970 po vložerih urah din 1.078,55, medtem ko so v letu 1969 znašali 966,37 din. V prodajni mreži pa so OD dosegli poprečje din 1.448,70.

Pri ugotavljanju končnega rezulta-

ta moramo analizirati podatke za celotno podjetje. Celotni dohodek se je napram letu 1969 povečal za 27% in sicer v tovarni za 25% in v prodajni mreži za 28%.

Porabljena sredstva so nekoliko več porastla kot celotni dohodek. Medtem, ko so pogodbene in zakonske obveznosti višje za 27%. Z ozirom na povečane stroške je dohodek porastel v manjšem odstotku kot celotni dohodek, toda kljub temu je napram letu 1969 višji za 18%.

Iz gornjega je razvidno, da smo leto 1970 zaključili dokaj dobro. Istočasno pa lahko ugotovimo, da je poslovni načrt tekočega leta visok in da moramo vsak dan sprostiti temeljito izkoristiti za doseg še boljšega rezultata.

ANA STRLIČ

IZBOR KOLEKCIJE

Izkušnje iz preteklih sezon so nas pripeljale do tega, da smo rok izdelave v proizvodnji pomaknili nekoliko nazaj in s tem pridobili na času, toliko, kolikor nam je potrebno, da lahko naše izdelke pravočasno ponudimo na tržišču. S tem hočemo povečati predsezonske zaloge in zmanjšati zaloge obutve, ki nas bremenijo. Glede na to ni zgolj slučaj, da smo že v februarju izbirali kolekcijo za jesen-zimo 1971/72. V novi kolekciji se vidi kar lep napredek in je v skladu z modnimi tendencami. Vendar moramo takoj pripomniti, da je bilo med številnimi modeli le preveč takih, ki niso izražali svežine in nas niso prepričali, kaj smo hoteli s takimi modeli doseči. Vsak model, ki ga izdeluje-

vati nekaj novega, svežega in prepričljivega, tako, da ga z veseljem odberemo in pri tem vemo, da je siguren predstavnik v svoji skupini. V opozorilo slabe izbire modelov naj nam bodo znižanja, ki jih je bilo v letu 1970 mnogo preveč in tudi v tem letu ne pričakujemo, da bo kaj boljše, če hočemo odstraniti pretekle slabosti.

Nobene odločitve ne smemo prepustiti naključju!

Vedno, kadar se odločamo, moramo že v naprej vedeti kakšne bodo posledice naše odločitve, kaj hočemo s tem doseči, kakšen je naš cilj in kakšne uspehe lahko pričakujemo. Za tako odločanje pa so potrebni podatki in analize vseh vrst, ki jih je žal pri nas vse premalo in še ti niso popolni.

Za izbor nove kolekcije moramo imeti na razpolago podatke kot so: analiza prodaje v preteklosti, podatke o raziskavi tržišča, o konkurenci, o cenah, o materialih, o prodajnih poteh, o prodajnih kapacitetah in še in še. Takih podatkov ni nikdar dovolj.

Zaradi tega smo primorani tako stanje izboljšati in v bližnji bodočnosti organizirati prodajno službo tako da bo kos nalogam, katere nam nalaga sedanjí čas, ki neizprosno hiti in prej ali slej postavi vsakogar na realna tla. Naša dolžnost je, imeti v prodajni službi toliko in take kadre, da bomo zmogli vsako nalogo in bomo že v naprej vedeli kaj nas čaka in kaj lahko pričakujemo od take ali drugačne odločitve. Pri taki odvisnosti od domačega in tujega tržišča in pri tako hitrih spremembah situacij so v prodajni službi potrebni kadri, ki imajo do skrajnosti izostren občutek za čas in denar. Poleg tega pa morajo imeti sposobnost hitrega prilagajanja vsem situacijam, modnim tendencam in tržišču, tako da lahko vsak po svojih zmožnostih in strokovnosti pripomore k čim boljšemu uspehu.

Vsi vemo, da se signali s tržišča

rajo in na osnovi obdelanih podatkov predvidijo smeri teženj in popraševanja na tržišču. Iz takih podatkov dobimo podlago za razvoj izdelka - modela; model naroči kupec - prodajna služba, proizvodnja ga izdelava in prodajna služba proda. Ta cikel smo primorani upoštevati. Ravno zaradi teh zakonitosti je prodaja tisti filter, ki ob večjih ali manjših sposobnostih odreže večji ali manjši kos kruha. Glede na to moramo biti sposobni izkoristiti maksimalne možnosti na tržišču. To bomo dosegli le takrat, če bomo sposobni spremljati poslovni proces od začetka do konca njegove poti.

IVAN CAPUDER

RAZPISANE SO VOLITVE V DELAVSKI SVET

Po novem statutu podjetja smo sprejeli načelo, da se volitve organov upravljanja in izvršilnih organov razpišejo ob sprejetju zaključnega računa. Zato je delavski svet na svoji zadnji seji razpisal letošnje volitve, ki bodo 30. marca.

Po statutu se hkrati praviloma razpišejo tudi volitve v obratne svete (svete organizacij združenega dela), vendar je za letošnje predvidena izjema. V 129. členu statuta je namreč določeno, da se pri prvih volitvah (te so bile lani jesen) polovica članov obratnih svetov in odborov delavskega sveta izjemoma izvoli za obdobje do sprejetja zaključnega računa za leto 1971, drugo polovico pa do sprejetja zaključnega računa za leto 1972. Torej bodo naslednje volitve v te organe šele marca leta 1972. Tako bomo letos volili le polovico članov delavskega sveta, ker

bo prenehal mandat tisti polovici članov, ki je bila izvoljena v aprilu 1969. Naslednja leta pa bomo vsakokrat volili hkrati polovico članov delavskega sveta in polovico članov obratnih svetov, nato pa bo delavski svet volil še polovico članov svojih izvršilnih odborov.

Glede postopka kandidiranja novi statut ni prinesel bistvenih sprememb razen te, da kandidate lahko predloži (poleg zbora delovnih ljudi) tudi četrtina volivcev vsake delovne enote. Kandidat za člana delavskega sveta je lahko vsak član delovne skupnosti, razen direktorja, vendar vsakdo lahko kandidira le v svoji volilni enoti. Vsakdo pa je lahko član delavskega sveta le dvakrat zaporedoma.

Pri predlaganju kandidatne liste je priporočljivo postaviti vsaj za eno tretjino več kandidatov, kot pa jih je treba izvoliti. V tem primeru je namreč izvoljen tisti, ki dobi več glasov. Če pa je na listi manj kandidatov, so izvoljeni le tisti, ki prejmejo več kot polovico glasov in se lahko zgodi, da bi morali volitve ponavljati.

Najbrž ni potrebno posebej naglašati kako odgovorna in dalekosežne odločitve sprejema delavski svet. V naslednjem obdobju, ko se bo podjetje moralo prilagajati še ostrejšim pogojem gospodarjenja (zlasti glede na stabilizacijske ukrepe) bo odgovornost delavskega sveta še toliko večja. Zato naj bi volili v delavski svet take člane, ki bodo zastopali predvsem dolgoročne interese celotne delovne skupnosti.

STOJAN PERTOVT

Poslovni uspeh Humanic AG

V preteklem letu je avstrijska industrija obutve Humanic AG, ki je med 50 največjimi avstrijskimi podjetji, dosegla proizvodnjo 3,5 milij. parov čevljev. Podjetje, ki zaposluje 3.400 oseb ima 50 lastnih prodajal.

Vir: Die Presse 6849

IZ NAŠE PRAKSE

Statut prinaša med ostalimi novostmi tudi precizirano določilo o odgovornosti. Na zadnji seji je delavski svet obravnaval zaključni račun s poslovnimi poročili.

117. člen statuta pa določa med drugim tudi to, da se delavski svet podjetja ob vsakem zaključnem računu s tajnim glasovanjem izreče o zaupnici direktorju. Iz tega sledi, da smo pri nas uvedli: reelekcijo na vsake štiri leta, ko se to delovno mesto razpiše in glasovanje o zaupnici direktorju po vsakem zaključnem računu.

Zadnje določilo je toliko bolj važno, ker smo s tem definirali odgovornost. Še drugače povedano: delavski svet bo vsako leto tajno glasoval o zaupnici, s tem pa je tudi povedano, da je direktor edina res odgovorna oseba v podjetju.

Kako je ta proces potekal prvič, je že znano. Bil je v prvi vrsti nedemokratičen. Tudi nestrokovno je izzvenel. Smatram, da so to tako odgovorne stvari, da jih je treba temeljito analizirati in strokovno obdelati, pri tem pa upoštevati pravico prigovora na obtožbo.

Bolj važno kot to pa je, da moramo na dejstvu osebne odgovornosti spremeniti marsikaj. Takoj povem,

da mi je to všeč, ne morem pa se strinjati s tem, da pričakujem koncem leta obtožbo in čakam na morebitno razpoloženje članov DS. Če hočemo biti dosledni in poslovati na taki ravni, potem moram tudi sam zahtevati določene večje pravice. Če sem z lastno kožo odgovoren za rezultate podjetja, potem sem dolžan zahtevati pravico izbora vodilnih oseb v podjetju. Čudno izgleda, da med letom lahko prevladujejo osebni interesi, na koncu, ko moramo polagati račun delavskemu svetu, pa stojim pred delavskim svetom sam in čakam na milost ali nemilost. To ni ravno prijetno počutje in ni samo tedaj, ampak je stalno v zraku. Najbrž je malo ljudi, ki bi pristali na to, da stalno visi nad njimi ta usoda, pri tem pa imajo močno vezane roke.

Prav je, da stoji v 117. členu statuta določilo o odgovornosti, samo ta se mora razporediti. Direktor mora dobiti večjo pravico odločanja in odločilno vlogo pri izboru vodilnega kadra. Nemogoče pa je sprejeti odgovornost za poslovne uspehe, ki jih lahko vsak za sebe tolmači in vrednoti, pri tem pa prepustiti odločitve drugim.

Sem prvi za dosledni stil dela, vendar ne za tako igro kot je pri nas.

I. REJC, dipl.oec.

SISTEMIZACIJA DELOVNIH MEST - POGOJ ZA SMOTRNO DELO

Akt o sistemizaciji delovnih mest je predvsem organizacijski predpis, ki je prav tako pomemben kot ostali predpisi delovne in tehnološke narave. Zajema namreč vsa področja premišljene, smotrne delitve dela: organizacijo, funkcionalnost opravil, pogoje dela (psihofizične zahteve delovnih mest), izobrazbo, delitev osebnih dohodkov itd. Izdelava akta o sistemizaciji je določena tudi z zakonom.

Iz tega pojasnil sledi povsem jasen zaključek:

Podlaga za izdelavo sistemizacije je delovni proces, oziroma njegova analiza.

Prav iz tega razloga je način (metodologija) strokovnega pristopa k organizaciji izdelave sistemi-zacije zelo pomemben.

Kakšni so naši načrti?

1. Iz že omenjenega lahko ugotovimo, da bo osnova za nadaljnje delo analiza dela, ki temelji na stvarnem, razsodnem in pravičnem opisu opravil in zahtev delovnih mest.
2. Zagotovili bomo javnost dela, da bodo vsi člani kolektiva lahko sproti spremljali delo in da - jali svoje predloge.
3. Formirana bo posebna osrednja strokovna skupina, ki naj bi jo sestavljali predvsem študentje Višje šole za organizacijo dela, s katero naj bi tesno sodelovali vsi šefi služb, kot nosilci organizacijskih funkcij v podjetju ter ostali strokovnjaki. Ta grupa se bo občasno povezovala tudi s sodelavci Zavoda za organizacijo poslovanja, ki že sodeluje pri postavljanju organizacije služb v podjetju. Zavedati se moramo, da bo vzporedno z opisovanjem delovnih

mest nujno prišlo do analize smotrnosti organizacije delovnih mest in služb in prav zato je potrebno neposredno sodelovanje strokovnjakov za organizacijo dela in organizatorjev.

4. Metode za opisovanje delovnih mest (ki naj zagotovijo uporabljive rezultate), so sicer različne, od tega, da šefi s svojimi pomočniki sami opisujejo delovna mesta v svojih službah, do intervjujev posameznih delavcev, formiranja specializiranih grup za opisovanje v posameznih službah ali oddelkih pa do različnih statističnih metod. Mi se bomo, glede na različen značaj dela, posluževali kombiniranih metod, povsem iz praktičnih razlogov.
5. Želimo, da bi vsi člani kolektiva spremljali to dejavnost. V ključnih fazah nameravamo namreč objaviti tudi posamezne ugotovitve grup za opisovanje, oziroma srednje grupe za sistemizacijo delovnih mest.
6. V končni fazi bo po temeljiti proučitvi v razpravi akt o sistemizaciji.

Opisi delovnih mest pa bodo osnova za nadaljnji študij dela: analitično oceno delovnih mest, ki je temelj čimbolj pravičnega in vzpodbudnega nagrajevanja; izdelavo profilov psihofizičnih zahtev delovnih mest, ki omogoča smotrno in načrtno kadrovsko politiko; zahteve delovnih mest po praktičnih in teoretičnih znanjih, ki bodo podlaga za izdelavo dolgoročnega programa poklicnega in funkcionalnega izobraževanja v podjetju, ki je postala povsem ekonomska kategorija investicij.

To je le bežna osvetlitev akcije, ki je pred nami in katera, upam, bo začela razreševati klopčič nerešenih vprašanj, ki so bila zadnja leta dostikrat vzrok nesoglasij.

NEJKO PODOBNIK

NOVICE IZ KADROVSKEGA ODDELKA

Mesec februar je nam prinesel nekaj sprememb v številu zaposlenih delavcev.

V obratu v Žireh smo zaposlili 8 delavcev in sicer: Kosmač Stani - slav, likovni tehnik in Marijan Trček, kvalificiran čevljar, sta se vrnila na delo iz služenja kadrovskega roka. Na novo pa so na - stopili delo naslednji: Olga Je - reb, Daniel Marc, Zorica Antić, Anica Remih, Helena Logar in Ema Gabrovšek, vsi NK delavci. Delov - no razmerje je prenehalo 6 delav - cem in sicer: Antonu Oblaku, spo - razumno po njegovi odpovedi, Iva - na Jereb (1972), Gabrijel Jera - m in Pavel Eržen so bili invalid - sko upokojeni. Peter Jereb ml. in Leon Kunc pa sta prenehala z de - lom zaradi odhoda na odsluženje kadrovskega roka.

V obratu v Gorenji vasi sta v preteklem mesecu nastopili delo dve delavki: Cilka Vidmar in Mari - ja Zorič. Odpovedi dela v tem me - secu ni bilo.

Prodajna mreža je s 1. februarjem sprejela na delo Vukomanovič To - mislava v Kragujevcu in Babič Zlat - ka v Ljubljani III, ki sta se vr - nila iz služenja vojaškega roka. Z delom je prenehala Marciuš Zo - fiša v prodajalni v Celju.

Z naštetimi spremembami je bilo število zaposlenih ob koncu feb - ruarja 1360.

A. F.

V preteklem mesecu so se poročili: ANKA POLANC, ŠTEFAN BURJEK, MIRA ENIKO in CVETKA JUSTIN.

Mojo sreče na novi življenski po - ti

MANAGEMENT PRIHODNOSTI (iz Moderne organizacije št. 2 - leto 1971)

S pomočjo računalnikov bo v prihod - nje mogoča večja in podrobnejša kontrola na visokih vodstvenih ni - vojih, kar bo vodilo znova k centra - lizaciji upravljanja. Srednji vod - stveni nivoji v podjetjih bodo za - to imeli manj možnosti za odloča - nje.

V organizaciji prihodnosti bodo na - mesto posameznikov odločale delov - ne skupine (teamsko odločanje), tako napoveduje sociologija. Danes moderna sociološka spoznanja pozna in upošteva neznamenit odstotek pod - jetnikov oziroma poslovnih vodi - teljev. Večinoma so tako zaverova - ni v hierarhični organizacijski princip, da si še predstavljati ne morejo sodelovanja z več ljudi, ali dveh skupin brez nekoga, ki bi jih koordiniral in vodil. Čeprav se mo - ramo za dosedanje učinkovitosti gospodarstva zahvaliti monarhične - mu hierarhičnemu načelu pri uprav - ljanju podjetja, nove kadrovske strukture vseeno terjajo nov model organizacije. Testiranje mladih ljudi že kaže, da prihajajoče ge - neracije ne bodo več trpele podre - jenosti in monarhičnih odnosov v organizaciji.

Prihodnost organizacije je v delov - ni skupini, trdi Lindner.

Delovne skupine naj bodo optimalno dimenzionirane. Pri obsežnih pro - jektih je zgornja meja 10 - 12 ljudi, sicer pa so uspešne delovne skupine manjše. Če je pri nekem projektu potrebno sodelovanje več ljudi, naj se ustvarijo nove delov - ne skupine. Skupine naj konkurira - jo med seboj.

Ameriški strokovnjak za računalni - ške raziskave tržišča John Diebold meni, da bo moral, kdor bo hotel v prihodnjih letih uspešno prodajati posvetiti več pozornosti servisu kot pa proizvodnji. Supermarket je

tipičen primer sodobne tržne miselnosti. Ta se razširja v hotelu sodobnega managementa, da bi čimbolj zadovoljil potrošnika. Gospodinja ne bo kupovala več živil - kruha, mesa, zelenjave - ampak to, kar namerava pripraviti iz kupljenih stvari - n.pr. malico.

Glavni problem bo ostal še nadalje, kako najti pravo poslovno odločitev. Benjamin B. Tregoe iz Princetona meni, da je našel sistem, ki je uporaben za vrhunškega managerja in za predelavca, za branje in za organizacijo vesoljskih raziskav. Sregie priporoča, da se alternative primerjajo s ciljem in ne med seboj. Upoštevati moramo, da skušnje vedno manj veljajo, ker je vedno več takih odločitev, ki jih kratkoma ne moremo z ničemer primerjati, ne moremo pa si tudi z njimi privoščiti nikakršnega eksperimentiranja. Več o svojem sistemu Tregoe ni povedal, vendar ima za interesente pripravljen tečaj, ki velja 5000 N din na osebo. Tregoe ni bil sam, ki je tožil zaradi razvrednotenja izkušenj.

NEKAJ MISLI O URBANIZMU IN DOKUMENTACIJI KRAJEVNI SKUPNOSTI ŽIRI

Bo letošnjem programu dela skupščine občine Škofja Loka je predvidena izdelava dopolnitve urbanističnega načrta za Žiri, ki bi bila gotova že v začetku drugega romesečja letos, septembra ali tlogoče že kaj prej, pa bi bil gotov zazidalni načrt za stanovanjsko cono Žiri in za mestni center iri. Prav bi bilo, da bi dobili urbanistične načrte, take kot si jih želimo, čimprej. Osebnostno imam temu določene pomisleke, predsem z ozirom na dogodke, ki jih e tov. direktor že opisal v prej-

šnji številki tega časopisa in to kar sem poudaril na nedeljskem zboru volilcev v Stari vasi.

Tu gre predvsem za način sprejemanja predloga urbanističnega načrta. Iz prakse je poznano, da je za določeno področje običajno izdelan samo en predlog načrta, ki se ga za en mesec javno razobesi v tistem kraju z namenom, da prebivalci k načrtu dajo določene pripombe oz., da ga v končni fazi sprejmejo. V primeru, da predlog načrta prebivalcem ustreza, potem že ni take nesreče. Slabemu predlogu načrta pa je po takem postopku dana precejšnja možnost, da je tudi sprejet. (Kot primer navajam volitve, kjer je na volilnih listih samo en kandidat). Prebivalci sicer uveljavijo večje ali manjše spremembe, ki pa bistva dosti ne izpremenijo ali ga celo pokvarijo. Lahko bi rekli, da nam je bil v takem primeru načrt usiljen.

Nekaj sličnega se je nam Žirovcem pripetilo ob sprejemanju obstoječe urbanistične dokumentacije za Žiri za časa logaške občine, zato je na račun tega načrta bilo izrečeno že nič koliko kritik, pa tudi od strani strokovnjakov. Vse kaže, da se bo tak postopek ponovil tudi letos, ko se bo sprejemala urbanistična dokumentacija za Žiri. Želja krajevnih faktorjev, da sodelujejo pri urbanizaciji Žirov, je šla po vodi. Želeli smo si izbrati urbanista - domačina z zadostnimi izkušnjami, svežimi idejami, ki pozna utrip kraja, ki bi delal bolj z veseljem kot za denar in s ciljem, da se Žiri uredijo v naše veselje in njegov ponos. Do tega seveda ni prišlo, ker to ni bilo vseh občinskih politik. Načrti so baje naročeni pri PA Ljubljana.

Tako! Znašli se bomo pred prej povedanim dejstvom, vsaj tako kaže. Če načrta ne bomo sprejeli, letos ne bomo gradili. Ko je že tako pa je verjetno želja slehernega Žirovca, da bosta pri razgrnitvi predloga urbanističnega načrta na razpolago vsaj dva osnutka studije konkurenčnih urbanistov, med katerimi

bi izbrali boljšega. Odborniki bomo sicer to zahtevali, vendar bomo verjetno zavrneni, češ, da je že pozno, čeprav je bilo dovolj časa; oz., da to angažira dodatna sredstva, na katera pa ne bi smeli gledati, kadar gre za tako pomembne stvari. Zavedati se moramo, da potem ko bo urbanistični načrt sprejet, ne bo več odstopanja od njega, kot je bila dosedanja naveda.

Ne pozabimo, da je bila neustrezna urbanistična politika logaške občine eden od osnovnih razlogov, da smo na referendumu dali glas za škofjeloško občino. Zato ne dovolimo, da se kaj takega ponavlja.

Nadalje mislim, da mi je dolžnost seznaniti volivce z načinom delitve dotacij krajevnim skupnostim in sub-centrom iz občinskega proračuna tako, kot ga jaz razumem. Prav bi bilo, da se namenjena sredstva delijo po določenih kriterijih, to je po številu prebivalcev, dolžini cest in nujnih delih na komunalnih napravah. Slično delitev ima občina Radovljica, kar je razvidno iz časopisa Delo od 5.3. 1971. V naši občini, vsaj da bi jaz za to vedel, tega ni bilo. V lanskem letu so se sredstva delila pavšalno, kar vzbuja sum, da je ta pavšal do žirovske krajevnosti krivičen. Če primerjamo planirana sredstva po lanskem predračunu s številom prebivalcev po posameznih sub-centrih izgleda delitev sledeča:

Razvidno iz spodnje tabele je 25,60 din/preb za krajevno skupnost Žiri res nizko v primerjavi z drugimi krajevnimi skupnostmi. Kljub temu, da je naša krajevna skupnost med letom dobila še 27.000,00 din je za ta znesek popravljeno povprečje 32,50 din/preb še vedno nizko, kar potrjuje tudi to, da je krajevna skupnost morala sredstva iz dohodka od vodovoda uporabiti za komunalno dejavnost. S tem prikazom nimam namena pogrevati preteklosti, vendar je ta izračun opozorilo za naprej. Iz tega razloga sem na novembrskem zboru volivcev dal predstavniku SO Škofja Loka predlog, naj se za to delitev v letošnjem letu pripravijo ustrezni kriteriji. Razvidno iz dosedanjega predloga predračuna SO Škofja Loka za leto 1971 se sredstva za sub-centre zopet niso delila po ustreznih kriterijih. Odnos na prebivalca je skoraj enak lanskemu, pa smo nekateri na seji kluba odbornikov sekcije Žiri in zboru volivcev dali k temu pripombe in svoj predlog (cca 27 milj. S din). Na ta predlog so sicer nekateri predstavniki občine odgovarjali, da izračun ni točen, da nismo upoštevali drugih izdatkov kraju iz predračuna. Nihče pa ni dal številčnih podatkov na to trditev in nas o tem prepričal. Ti izračuni so sicer obljubljeni, višina sredstev namenjena krajevni skupnosti Žiri pa še ni dokončno določena. Prav bi bilo, da bi merila in kriteriji za vse krajevne skupno-

krajevna skupnost	Planirana sredstva 1970	Število prebival. k.s.	din/preb. v l. 1970	Odnos
Škofja Loka	340.000	5.327	63,83	1
Žiri	100.000	3.907	25,60	0,38
Odborniki	100.000	2.176	45,96	0,70
Prebivalna vas	50.000	1.246	40,13	0,62
Skupaj	590.000	12.656		

sti sub-centrov bila ista. Očitek, da dobimo dosti ali preveč, pa naj bo podprt z ustreznimi argumenti in kompleksnim izračunom odлива in priliva sredstev kraja v občinski proračun.

Zelo pa se strinjam s predlogom, da se reorganizira Krajevna skupnost Žiri, ki bi z dobro organizacijo dela vsak težko pridobljen dinar oplemenitila z eventualnimi dotacijami podjetij in ga koristno investirala. K vsemu temu pa bi morale družbeno-politične organizacije ponuditi svoje sodelovanje in podporo.

Toliko sem želel napisati v razmišljanje volivcem tega področja in v opozorilo tistemu predstavniku občine, ki javno poizkuša predstavnikom napredne mlajše generacije pri uveljavljanju zahtev za dobrobit kraja rušiti ugled z neumestnimi pripombami. Sodim, da ni to politika, ki krepi sodelovanje in bodočo rast kraja.

ERNEST MLAKAR

UREJENOST IN ZANIMIVOST SEJMOV

Že bežen pogled na letošnji sejem v Zagrebu ni nudil nobenih posebnih užitkov, kar ne morem trditi niti za Ljubljano.

V Ljubljani n.pr. je oblikovno izstopal le paviljon Vrhniko, vsi ostali razstavljalci pa so še vedno preveč utesnjeni med grmado lesenih pregrad in panojev, ki razbijajo celoten prostor v pravi labirint. Paviljoni, ki jih postavljajo po naročilu razna aranžerska podjetja, niti ne morejo biti nekaj novega, saj se vsak trudi, da podjetju vsili čimveč materiala in aranžerske robe, saj njega samega to nič ne stane, večajo pa se mu s tem zaloge, katere iz sejma v sejem preprodaja. Zaradi tega prihaja do problema zaprtosti, ne-

preglednosti in dostikrat celo do morečega vzdušja.

Žal takšnega načina ne morem odobravati, saj je prvič za nas izredno drag, drugič ne vodi k arhitektonsko čistemu in preglednemu prostoru, tretjič pa je balast za obiskovalca, saj prenatrpanost nečesa, kar ne razstavljamo, moreče deluje na njegovo podzavest.

Ne mislim s tem trditi, da je naš paviljon idealen, saj smo komaj stopili v stran s te poti, vendar je pa poiskus, kako obiskovalca pritegniti že od daleč in mu potem čimbolj približati razstavljeni artikel. Nove materiale in oblike, katere smo začeli uporabljati, moramo razvijati še naprej, kajti že zanimanje, ki so ga pokazali razstavljalci in izvajalci med delom na sejmu kaže, da smo na pravi poti.

Vendar pa moram pripomniti, da oblikovno dober paviljon še ni naš uspeh in da obiskovalca naš model ne bo pritegnil, pa čeprav ga razstavimo na zlati plošči, dokler ne bo ustrezal njegovemu okusu, željam in potrebam. Redna kolekcija, ki smo jo razstavili, bo verjetno le težko ogrela potrošnika, ki postaja iz dneva v dan bolj zahteven. Žal je bila kolekcija razstavljena v Ljubljani dosti boljša, pa čeprav je ljubljanski sejem po dimenzijah in pomenu za Zagrebom.

Od ostalih razstavljavcev je zelo dober vtis napravil Kombinat Borovo, saj se mu je uspelo odtrgati od tradicije, tako oblikovno kot tudi s kolekcijo, ki je dokaj v koraku s časom in modo. Sam paviljon je izredno zračen in svetel ter kljub dimenzijam in množici modelov zelo pregleden. Verjetno toliko bolj pritegne zaradi močnega preskoka, ki ga je napravil v primeru s prejšnjimi leti.

Zaključek vsega tega je z mojega stališča zelo kratek: V Zagrebu nič novega. Kar pa nam nudi možnost, da se še bolj pripravimo in izpopolnimo za bodoče in zamujeno nadoknadimo, kajti zamujenega še ni toliko, da ne bi mogli uspeti.

Dipl.ing.arh.Fr.DOLINAR

POPIS PREBIVALSTVA IN STANOVANJ

V dneh od 1. do 10. aprila bo v Jugoslaviji popis prebivalstva in gospodinjstev. Popis se bo vršil tako kot se je vršil zadnji popis. Na vsak dom bodo prišli popisovalci, ki jih je določila SO Škofja Loka in popisali vsako gospodinjstvo posebej.

Vsem, ki so zaposleni v tovarni "Alpina" bodo v kadrovske službi izpolnili posebne POMOŽNE LISTE, katere bodo z navodili razdelili med vse zaposlene. POMOŽNI LISTI bodo služili zaposlenim kot dokaz, da so zaposleni, popisovalci pa jih bodo uporabili kot prilogo k popisnim listom.

POMOŽNI LISTI bodo zaposlenim vročeni 30. in 31. marca letos.

E D

IVANI JEREB (1972)
GABRIJELU JERAMU in
PAVLU ERŽENU

želimo ob odhodu v pokoj dosti
zdravja in zadovoljstva !

SREČANJE S SLOVENSKIMI KNJIŽEVNIKI V ŽIREH

Pred kratkim je bil ustanovljen v Ljubljani klub študentov Poljanske doline. V njem je zbranih nad 60 študentov raznih fakultet in višjih šol. Za predsednika je bil izvoljen tov. Miran Ferlan, študent II. letnika fizike.

Naš delovni program je za začetek kar deloven. Združeno je prijetno s koristnim.

Med drugim pripravljamo tudi srečanje s slovenskimi književniki v Žireh. Medse bomo povabili pisatelja tov. Vladimirja Kavčiča, ki je rojen v Podgori, Toneta Kuntnerja, mladega pesnika, ki je v svojih pesmih na novo oživil motive o kmečki zvezanosti z zemljo in o bolečinah, ki jo ta prinaša; Ivana Manattija, pesnika brez, jagnedov, trav, zapuščenih ptic, samote, pesnika čudovite poslanice Nekoga moraš imeti rad; pesnika Jožeta Smita, ki v svoji zadnji pesniški zbirki vprašuje, kako bomo mirali, ko ne bo vzroka za smrt; in pisatelja Toneta Svetina, pisca Ukane. Gostje bodo brali iz svojih del, nato pa bo z njimi razgovor o njihovem delu in o slovenski literaturi nasploh.

Prireditve bo predvidoma v soboto, 20. marca ob 18 uri v kinodvorani v Žireh.

Upamo in želimo, da bo ta prireditve tudi za vas lepo doživetje.

MARIJA STANONIK
MIRAN FERLAN

ČE želijo člani našega kolektiva, ki služijo vojaški rok prejemati "DELO, ŽIVLJENJE" naj njihovi svojci sporočijo uredništvu njihov naslov.

ALI BOMO S SKUPNIMI MOČMI ZMOGLI OBDRŽATI ZAČETO DELO SMUČARSKIH SKAKALCEV IZ ŽIROV

Ko zaključujemo zimsko tekmovalno sezono v smučarskih skokih za leto 1970/71 je dobro, da ocenimo, ali smo napredovali ali nazadovale in kaj je treba storiti, da ostanemo z rezultati vsaj na začetnem delu.

Lahko rečem, da imamo vsak svojo dolžnost, če hočemo zagotoviti normalni potek delovanja skakalne šole. Kot prvo moram omeniti opremo prilagojeno vsakemu tekmovalcu, nemoteno potekanje treningov, urejeni odnosi med tekmovalci in starši, kakor tudi šol in delovnih organizacij, kjer so in bodo tekmovalci zaposleni. Kakršno razumevanje bomo imeli do vseh teh činiteljev, taki bodo prav gotovo tudi nadaljnji rezultati. Zagotovitev vseh teh pogojev je pa tesno povezana z materialnim stanjem SK Alpina in sredstvi planiške šole. Prav gotovo ne bomo dopustili, da nam bi kdo očital neizpolnjevanje nalog, ki sem jih omenil. Ob pomanjkanju sredstev prav gotovo ni mogoče realizirati želja po dobrih rezultatih. V nasprotnem slučaju je še vseeno bolje, da damo možnost nadarjenim skakavcem, da prestopijo v katerikoli klub, če jim ne bomo mogli zagotoviti sredstev za nadaljnje udejstvovanje pri SK Alpina. Zavedati se moramo, da z uspehi v višjih kategorijah, n.pr. pri starejših pionirjih, mladincih in članih rastejo tudi stroški treningov, opreme in tekmovanj.

Ne morem se pritoževati, da smo bili prikrajšani pri začetnem delu glede sredstev za laskoletno število tekmovalcev. Ni pa pravilno, da vedno ostanemo pri istem številu tekmovalcev, ampak da vzporedno vključujemo nove tekmovalce, izpolnjujemo naše znanje trenerjev, izobražujemo sodnike.

Za vse te potrebne dejavnosti se bo treba v bodoče še bolj zavzeti.

Omenim naj še dva tekmovanja z udeležbo skakavcev SK ALPINA. Člansko državno prvenstvo je bilo v Planici na 90 metrski skakalnici. Udeležil se ga je tudi član Franc Giacomelli, ki je dosegel odlično 18 mesto in pustil za sabo nekatere člane državne reprezentance. Pionirsko republiško prvenstvo je bilo v Planici na 23 metrski skakalnici. Udeležilo se ga je 9 naših pionirjev. Naslov republiškega prvaka je osvojil pri starejših pionirjih naš tekmovalec Burjek Anton. Odlično se je uvrstil tudi Žakelj Drago - na 8. mesto, posebno če omenim, da je bila borba za prvih deset mest izenačena. Pri mlajših pionirjih je bil najboljši Bogdan Podobnik - 4. mesto in Roman Žust - 8. mesto. Bili smo edini klub iz vse Slovenije, katerega člani so se uvrstili v vsaki kategoriji (po dva skakavca) med prvih deset mest. Skupno je bilo 118 tekmovalcev.

Omenim naj, koliko priznanj so že dosegli naši skakalci v dobrih dveh letih treninga. Njihove zbirke krasi kar 9 pokalov, 13 kolajn in 76 diplom iz občinskih, gorenjskih in republiških ter državnih kakor tudi mednarodnih tekmovanj.

Vodja skakalcev
IVAN ŽAKELJ

PROGRAM PLANINSKEGA DRUŠTVA ŽIRI

Planinsko društvo Žiri je na zadnji seji sestavilo program letošnjih izletov za svoje člane: Jalovec - Kriški podi, Mangart (s Trente), Triglav in ponovno Grossglockner. Za planinski dan pa množično srečanje planincev na kraju, ki bo določen v sporazumu s PD Gorenjske in Planinsko zvezo Slovenije. Pričeli bomo z organiziranim

obiskom slovenske transverzale in za prvi odsek smo izbrali Maribor-Pohorje - Slovenjgradec (3 dni).

Mladinski odsek se bo vključil v tekmovanje za bronasto značko pod geslom "Pionir-planinec" in bo v ta namen priredil 6 izletov.

V program smo vnesli tudi smučarsko tekmovanje za stare in mlade planince v Jarčji dolini v štirih kategorijah, družabnega značaja, ki je že bilo izvedeno 7. t.m. in je dobro uspelo.

Posebej opozarjamo na nekaj zanimivih planinskih predavanj z barvnimi diapozitivi, ki bodo v marcu ali aprilu in na katere vas že sedaj vljudno vabimo.

Upravni odbor
PD Žiri

Dr. Borem Ljubo
MOTNJE KRVNEGA OBTOKA V SPODNJIH OKONČINAH - BOLEZEN DANAŠNJEGA ČASA

Do najnovejših statističnih podatkov boleha v Jugoslaviji najmanj dva miliona prebivalstva zaradi sprememb na ožilju njihovih okončin, kar povzroča motnje krvnega obtoka. V naših specialističnih ustanovah in inštitutih za medicino dila so ugotovili, da od tega števila odpade okrog 70 odstotkov na delavke oziroma delavce zaposlene v industriji, posebej če njihovo delovno mesto zahteva stoječe delo. S svojo boleznijo je vsak pacient nehoti postal član velike družine bolnikov, ki trpijo za motnjami obtoka v spodnjih okončinah. Strokovnjaki se zavedajo, da se ta družina nenehno povečuje. Vriska o vzrokih te bolezni nam je že znanega, priznati pa moramo, da je pri njej tudi precej nepo-

jasnenega.

Povsem si nismo še na jasnem, kako preprečiti nadaljnje naraščanje števila bolnikov s to boleznijo, kako obvarovati že naše otroke, da ne bodo trpeli zaradi istih težav.

Raziskave na tem področju se nadaljujejo. Naše farmacevtske tovarne zelo intenzivno delajo na tem problemu, seveda v najtesnejšem sodelovanju z znanimi jugoslovanskimi in tujimi strokovnjaki s tega področja medicine. Preučujejo najrazličnejše vplive na bolezen, ki jo označujejo kot cirkulacijsko pretočne motnje v spodnjih okončinah, načine in možnosti preprečevanja in posebej zdravljenja te bolezni. Da bi se kar koli doseglo na tem področju, je nujno potrebno poleg prizadevanja strokovnjakov v naših zdravstvenih ustanovah in farmacevtskih tovarnah tudi disciplinirano sodelovanje bolnikov. Samo na ta način se bo lahko ustavilo ali vsaj zmanjšalo nenehno naraščanje takih bolnikov. To vsekakor ni samo medicinski ampak tudi hud socialno-ekonomski problem moderne dobe, ki zahteva sistematično teamsko delo, entuziazem strokovnjakov in prizadevnost bolnikov.

Raziskave in statistična obdelava motenj obtoka spodnjih okončin so pokazale, da se v Jugoslaviji odstotek bolnikov, ki boleha za prevarikoznim in varikoznim sindromom giblje med 10 in 20% in sicer med 30 in 70 letom starosti. V nekaterih tovarnah Slovenije so v zadnjem času strokovnjaki našli tudi do 50% članov kolektiva, ki so prizadeti zaradi motenj obtoka v spodnjih okončinah in potrebujejo zdravljenje. To je vsekakor zelo zaskrbljujoče poročilo. Ta bolezen, ki jo nekateri imenujejo minus variana, pokončne drže človeka, je torej resnična in potencialna nevarnost za vse ljudi.

Statistika je pokazala, da so motnje obtoka v spodnjih okončinah bolj pogoste pri osebah, ki dalj časa stojijo in sicer zaradi delova-

nja sile teže, da je invalidnost zaradi te bolezni večja, kot se sicer misli in da se zaradi te bolezni izgubi najmanj toliko delovnih ur kot pri gripi.

Člani delovnih kolektivov v tovarnah, posebej tam, kjer proizvodnja še ni na zadostni tehnični ravni, morajo zaradi narave svojega poklica pretežni del delovnega časa stati.

To velja tudi za delavce v kmetijstvu, gradbeništvu, komunalnih podjetjih itd. Če še navedemo, da so ogrožene osebe, o katerih smo pravkar govorili, nepoučene o vajah, ki jih je potrebno izvajati v odmorih na delovnem mestu, da bi se preprečile motnje obtoka v spodnjih okončinah, potem je jasno, da je ta problem v naši državi še vedno na mrtvi točki in da ga je potrebno čim prej aktualizirati. Zato mora zdravstvena služba, posebej služba medicine dela, bolj spremljati pojav motenj obtoka na spodnjih okončinah, ker bi pravočasni ukrepi in zdravljenje gotovo pozitivno vplivali na izboljšanje stanja pri nas.

V takih pogojih in pri takih poraznih rezultatih bi zdravstvena služba točno morala določiti organizacijo dela na tem problemu, kot tudi strokovni profil zdravnikov, ki bi teatsko obdelovali bolnike z prevarikoznim in varikoznim sindromom (zdravnik splošne medicine, dermato-venerolog, kirurg za ožilje itd.).

Ko se je davni prednik današnjega modernega človeka postavil na zadnje noge in začel uporabljati sprednje kot bodoče roke, nikakor ni mogel predvidevati, kakšne posledice bodo in koliko jih bo. Ena od neželjenih je poslabšanje krvnega obtoka v spodnjih okončinah, ki se pogosto zaključi kot bolezen z imenom krčne žile, krtice ali strokovno varice. Ta bolezen sodobnega človeka sodi med najbolj razširjene nasploh. Po podatkih različnih avtorjev zbolí za njo več kot polo-

vica vsega prebivalstva, čeprav so podatki dokaj različni, glede na starost opazovanih skupin, njih poklice, življenske navade in druge okoliščine.

(Nadaljevanje prihodnjič)

PRED 100 LETI SO PISALI

N O V I C E

V Ljubljani v sredo 30. marca 1870

Iz Žirov 24. sušca. J.Č. (Huda zima-njeni nasledki-živinski sejem.)
Mnogim žalostnim naznanil o letošnji hudi zimi, ki smo jih v "Novicah" že brali, dostavljam tudi jaz iz naše okolice naslednje vrstice:
Nenavadno dolga in huda zima, ki se je pri nas že 18. oktobra t.l. pričela, je tudi nam že mnogo škode naredila. Bil je koj prvi sneg 2-3 pedi debel in tako so bila ljudem vsa pota do stelje in drv že pred me secem listopadom popolnoma zametene, bili so ljudje brez stelje in drv, in kdor se ni dobro podvizal, ostala mu je tudi kuha pod snegom. Da tudi goveda in drobnica navadne jensenske paše ni imela, zastopi se samo po sebi. Dobili smo pozneje snega še toliko, da res stari ljudje ne pomnijo še takega. Bil je po vaseh pa 2 do 3 čevlje visok, po hribih pa, zlasti nasproti Idriji, bilo ga je tu in tam za seženj visokosti, tako, da večkrat od nas ni bilo moč ne v Idrijo ne v Loko ne peš ne s sanmi nikamor; tičali smo doma vedno, kot zajec v brlogu in zaradi pomanjkanja drv večidel pri slabo gorkih pečeh. Iz marsikatero na samoti stoječe koč, kakoršnih se po naših nemilih hribih dovolj nahaja, niso mogli stari in bolehní ljudje po več tednov niti k božji službi niti nikamor. Tuda pot do šole je bila našim oddaljenim otrokom skoraj vedno zaprta. Z debelim snegom združil se je bil pa še tudi

celo hud mraz; kazal je R. gorkomer večkrat na 21 stopinj, bilo je torej mraza in snega dovolj. Žalibog da so nasledki tako hude zime jako žalostni. Kmetom našim pri manjkuje celo zimo drv in stelje, bati se je, da jim bode zanaprej primanjkovalo tudi piče za živino, kajti nocojšnjo noč padlo je zopet novega snega 3 pedi in danes še celi dan sneži da je joj! Oziromino žito je najbrže tudi pri nas zelo pod zlo, kdaj pa bomo jarino sejali, sam bog ve. Kmetijski pregovor pravi: "pozna setev, slaba žetev." - Neizrečeno velika škoda se godi pa tudi po sadnih vrtih pri sadnem drevju. Kar nista prejšnji sneg in mraz poškodovala in pokončala, bo gotovo današnji, ki gre kot da bi moko sejal, poklestil tako, da bo žalostno.

Nenavadno huda letošnja zima je tudi človeškemu zdravju zelo škodljiva. Ljudje boleajo v naši okolici, da je od sile. Pa če bi

le bolehal, bi še bilo; al tudi smrt brije s koso, da je joj! Izročili smo jih materi zemlji letos že samo v naši fari 38., to je za komaj 3 mesece veliko število.

Včerajšnji sejem (sredpostno sredo) bil je pri nas kakor sem videl in slišal, za vsako kupčijo izvrsten: spečalo se je obilo blaga, zlasti je bila kupčija z govejo živino jako živahna. Da našim kmetom posebno hribovcem, večidel le živinoreja k blagostanju pripomore, je gotovo, in tega so naši kmetje tudi sami prepričani, ker se z živinorejo z veseljem in marljivo pečajo, da je po naši fari tudi zares lepe in dobro rejene živine, je tudi res, zato bi bilo želeti, da bi se tega več kupcev tudi iz daljnih krajev čedalje bolj prepričalo. Zato vsi, ki lepo in debelo rejeno živino kupiti želite, v sredo po veliki noči zopet na sejem v žire prihitite!

SREČKO KOSOVEL

M A T I Č A K A

Tujec, vidiš to luč, ki v oknu gori?
Moja mati me čaka in mene ni,
vse je tiho v noči, polje temno,
zaj bi stopil tja, pokleknil pred njo.

Mati, poglej: nič nočem več od sveta,
reci besedo, besedo, besedo od srca,
ta bo v njej mirna luč in topel svit
zame, ki tavam okrog ubit, ubit.

Joj! Ugasnila je luč. Zakaj, ne vem.
Čel bi pogledat, tujec, a zdaj ne smem.
Zaj mi, da morem umreti tukaj, sedaj,
glej, meni je ugasnil edini, poslednji sijaj.

"DELO, IVLJENJE" je glasilo tovarne obutve ALPINA ŽIRI.
Ureja ga uredniški odbor: JOŽE PETERNELJ, MARIJA KASTELEC, VLADIMIR
PIVK, ALFONZ ZAJEC, ANTON ŽAKELJ, ERNEST DEMŠAR, MILAN MOČNIK,
STOJAN PERTOVT - odgovorni urednik, MAJDA JESENKO - glavni urednik.
Izhaja mesečno. Naklada 1300 izvodov. - Žiri, 15.3.1971

L I T E R A R N A U G A N K A - nagradna

Travnikarjeva mama je pripeljala krvavečo Ano v izbo. Že ko so se odprla vrata je otrok vrisnil tako čudno in žalostno, da so se ženiči usule solze po zgaranih licih.

"Andrejček..." je zaihtela Ana in stegnila k otroku obe roki, počasi in trudno, ko da ga ne bi bila mogla nikoli več doseči. Zmanjkalo ji je moči in če je ne bi bila Travnikarica držala, bi bila padla. Ko je premaknila roko z rane, se je ulila kri in obrizgala belo platno na otrokovi posteljici.

"Ana, moram te obvezati! Daj, ulezi se na mojo posteljo v kamri!"

"Ne, ne mama, samo dotaknem naj se Andrejčka..."

Dotaknila se je drobcenega bitja s konicami prstov, da bi ga pomirila. Toda njen nenavadni drget je še bolj vznemiril otroka, da je njegov krik napolnil vso izbo. Ana je začutila v ustih slan okus krvi in v prsih topo bolečino, ki jo je votlila. Zdelo se ji je kot bi se zajedalo vanjo na stotine rezil...

Klečala je ob zibki in ni hotela stran od otroka. Mati ji je prigovarjala naj pusti, da jo bo obvezala.

"Mama, umrla bom ..."

"Ana, ne boš umrla. Ne boj se, daj, greva, pomagaj si še nekaj korakov.. Prijela jo je pod pazduho in jo vodila v kamro.

"Otroka..." je zaprosila Ana.

"Dobila ga boš..."

Omahnila je na posteljo. Travnikarica je vsa iz sebe razrezala rjuho, slekla Ano in jo obvezala. Strel ji je prebil prsi, kri se je zlivala z mlekom. Ko so ji obveze obvile telo in za silo zaprle rane, jo je položila vznok na posteljo in dala podnjo dve blazini. "Otroka" je spet zaprosila Ana.

Mati si ni mogla kaj, šla je po otroka in ga položila k njej. Ana ga je objela z obema rokama in ga pritislila k obrazu. Mrzla praznina jo je čedalje bolj polnila. Na životu je začutila Andrejčkove ročice. Razgalila je zdravo dojko nad srcem in ga pristavila. Otroek se je prisesal in se pomiril.

Ustnice ji je prebегnil srečen nasmešek. Vsako življenje plačujemo s smrtjo.. Postalo jo je strah, toda otrok ji je zdramil upanje in Travnikarjeva mati tudi. Zbrala je vse moči. Bolečina se je nekoliko unesla. Z nekaj ljubkujočimi besedami je skušala umiriti otroka, ki je večkrat penahal piti in zajokal. Obrnila je glavo in se zazrla skozi okno.. Za okenskimi križi je viselo nekaj cvetočih češnjevih vej in za njimi je videlo njuno ozelenelo goro s snežno kapo. "O Primož, kje si?" je pomislila. "Dala sem ti, kar sem ti obljubila in kar sem mogla ..."

Pripravila

NADJA PETERNELJ

Pravilna rešitev prejšnje literarne uganke: FRANCE JAKLIČ
OB SREBRNEM STUDENCU

Nagrado prejme: IVI POLJANŠEK

Čestitamo !